

De collectiebeheerders

aflevering 16 Jaap Breedveld & Loek Aarsen

KEES PLAISIER *

JAAP BREEDVELD (LINKS)
EN LOEK AARSEN IN HUN
DOMEIN IN DE KELDER
VAN HET MUSEUM.
[FOTO: JAAP VAN LEEUWEN]

De collectie (zwerf)stenen en mineralen wordt beheerd door het tweetal Jaap Breedveld en Loek Aarsen. Ze treden niet erg op de voorgrond en verrichten hun beheerderswerk meestal in het verborgene van het museum, in de kelders. Wat ze beheren en hoe ze het doen, verdient meer aandacht dan ze er zelf voor vragen. Tien jaar geleden, in 1992, meldden ze zich samen bij het museum met de vraag 'of er iets te doen was op het gebied van stenen & mineralen'. Dat was zeker het geval, want die collectie stond nog steeds - ingepakt en onaangeroerd sinds de verhuizing in 1987 - in de kelder. Loek en Jaap werden prompt allebei als collectiebeheerder aangesteld. Het eerste duo dat één deelcollectie onder zijn hoede kreeg.

Loek Aarsen (1928) komt uit Twente. Daar heeft hij al vroeg met zwerfstenen kennis gemaakt. Zijn belangstelling voor de geologie is in het Twentse geboren. Toen hij in 1955, na ruim zeven jaar gevaren te hebben, weer aan wal kwam heeft hij die draad weer opgenomen. Hij werkte 28 jaar als loods op schepen die grind aanvoerden voor de Zuiddam van Europoort (tussen de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal). Dat grind werd in Dordt gezeefd en leverde veel fossiele botten op die - later - via Loek naar het Natuurhistorisch Museum gingen in de periode dat het in Schiebroek gevestigd was. Het contact met het museum bestaat dus al heel lang. In 1972 was Loek nauw betrokken bij de oprichting van de Rotterdamse afdeling van GEA (Stichting Geologische Activiteiten). In 1975 heeft hij daar Jaap Breedveld leren kennen.

Platentektoniek

Jaap Breedveld (1924) was altijd al een verzamelaar. Bovendien was hij gefascineerd door aardrijkskunde. Hij las artikelen van Alfred Wegener over platentektoniek. Dat heeft hem nooit meer losgelaten. Via de Volksuniversiteit kwam hij bij de Nederlandse Geologische Vereniging terecht. Later sloot hij zich ook aan bij GEA. Die club sloot beter aan bij de bescheidener pretenties, zowel die van Loek als die van Jaap. Het was minder theoretisch en er was ook aandacht voor mineralen en fossielen. GEA bood veel mogelijkheden tot uitwisselen en opdoen van kennis. Jaap's contact met het museum dateert al van de tijd dat het tegenover Boijmans gevestigd was. Daar liep hij al in 1938 de deur plat. Later ging hij op vakantie naar Drenthe, Limburg, de Eifel en het Zwarte Woud of op excursie met GEA. Toen lag de

nadruk op zwerfstenen en fossielen, later ging zijn belangstelling meer naar mineralen, aangestoken door andere leden van GEA en indirect beïnvloed door zijn echtgenote, die meer ophad met de flonkerende mineralen dan met de ruwe zwerfstenen. Hij bezocht de Clara-groeve die beroemd is in de wereld van de mineralenliefhebbers.

De laatste jaren heeft Jaap goede contacten met een collega-verzamelaar in Oostenrijk. Die neemt hem mee op onderzoek, ze wisselen kennis en ervaring uit en ruilen natuurlijk ook stukken. Jaap is zich thuis, deels gedwongen door ruimtegebrek, gaan toeleggen op 'micromounts', mooie, kleine kristallen, die eigenlijk alleen met de microscoop goed te bestuderen zijn. Elke maand komt hij samen met nog vijf liefhebbers van micromounts.

Contacten en indelen

Ze zijn zeer verschillend, de twee collectiebeheerders. Hoewel ze al jaren heel goed samenwerken en geen strikte taakverdeling hebben, is het duidelijk dat er niet alleen maar accentverschillen zijn. Loek Aarsen is vooral de man van de contacten. Hij heeft jarenlang bestuursfuncties vervuld in GEA. De contacten zijn voor hem dan ook een belangrijker drijfveer dan de wetenschappelijk interesse. Bij Jaap Breedveld ligt het accent veel meer op ordening. Hij neemt dan ook de wetenschappelijke indeling de collectie voor zijn rekening. En steeds grijpt hij terug op zijn oor-

spronkelijk inspiratiebron, de bewegingen van de aardkorst. Jaap heeft de collecties consequent en zorgvuldig ingedeeld en beschreven volgens de indelingsprincipes zoals die door het tijdschrift Lapis zijn opgesteld. Nu alles op papier is gezet, komt de computer aan de beurt. Met behulp van de door Frans Sliker ontwikkelde software is Loek begonnen de collectiegegevens in de computer in te voeren. Een flinke klus, want de verzameling bestaat momenteel uit een kleine 1200 objecten die in de afgelopen jaren stuk voor stuk genummerd zijn en op 'objectkaarten' geregistreerd zijn. Daarnaast is er nog ongeregistreerd materiaal dat onder de noemer 'geologica' op bewerking wacht.

Vanzelfsprekend hebben beide collectiebeheerders ook een privéverzameling. Dat bijt het werk aan de museumcollecties niet en mogelijk komen hun eigen collecties later in het museum terecht. Aan de museumcollecties werken ze vrijwel wekelijks, en bijna altijd samen. De museumcollectie is niet heel bijzonder en verdient nog wel een paar bijzondere aanwinsten. De gewenste ordening en de grootte van sommige stukken gaan niet altijd samen. Ook zijn de opbergmogelijkheden voor de gesteenten niet geweldig. Maar klagen doen de heren niet, hoewel

Loek Aarsen nog een wens heeft: de mogelijkheid tot het maken van slijpplaatjes.

Prachtige kristallen

Op de vraag wat hen het liefst is, hebben de heren na enig nadenken toch een duidelijk antwoord. Jaap houdt het meest van mineralen in gesteenten, holtes in gneis, bijvoorbeeld anataas en rutiel. Voor Loek zijn eigenlijk trilobieten favoriet (maar die vallen in het museum onder een andere collectiebeheerder). Hij heeft die zelf veel verzameld, in de tijd dat dat nog kon. Wat hen het liefst is, is nauw verbonden met herinneringen en persoonlijke verhalen. Maar in het museum zijn het noeste en bescheiden werkers. Eerder te vergelijken met prachtige kristallen in een holte van het museum dan met zwerfstenen. []

ALFRED WEGENER
BEDACHT IN 1912 DE
HYPOTHESE OVER DE
DRIJVENDE
CONTINENTEN EN
INSPIREERDE JAAP
BREEDVELD OM ZICH
IN DE GEOLOGIE TE
VERDIEPEN.
[ILLUSTRATIE UIT:
'CONTINENTS ADRIFT
AND CONTINENTS
AGROUND', READINGS
FROM SCIENTIFIC
AMERICAN, 1976]

STENEN UIT DE
'COLLECTIE VAN DER
LIJN' ZIJN EEN
BELANGRIJK (HISTORISCH) ONDERDEEL
VAN DE MUSEUM-
VERZAMELING.
[FOTO: JAAP VAN
LEEUWEN]